Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0825U003744

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-09-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербина Сергій Олександрович

2. Serhii O. Shcherbyna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48070 Право

Дата захисту: 21-08-2025

Спеціальність за освітою: 081 Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9648

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79

Тема дисертації:

1. Розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань)

2. Investigation of crimes against life and health of a person committed by members of informal youth groups (associations)

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено теоретичному узагальненню та практичному вирішенню наукового завдання з розроблення основ методики розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань). На основі системного аналізу наведено криміналістичну характеристику злочинів проти життя та здоров'я особи, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань). Установлено, що для детальної характеристики особи молодого злочинця-неформала варто враховувати такі складові елементи: 1) демографічні (вік, стать, сімейний стан, стан здоров'я та ін.); 2) морально-етичні (ціннісні орієнтири, етнічна ідентичність, рівень інтелекту, світогляд); 3) психологічні (психоемоційний стан, система уявлень про власну особистість, аутостигматизація, здатність пристосовуватися); 4) психічні (стан психіки, спадковість); 5) соціально-економічні (трудова (освітня) діяльність, економічне забезпечення, сімейні відносини). Доведено, що інформація про криміналістично

значущі риси особи злочинця-неформала має важливе значення для підвищення ефективності виявлення, розслідування та розкриття злочинів, учинених членами молодіжних неформальних злочинних груп (об'єднань). Важливе значення в цьому контексті має низка характерних рис, притаманних членам неформальних молодіжних груп (об'єднань): 1) вони створюють власну систему цінностей та ідеологію, відмінну від узвичаєної в соціумі, яка характеризується нігілізмом, конфліктністю та запереченням загальноприйнятих етичних, культурних, моральних та правових норм у суспільстві; 2) при залученні людини до неформального об'єднання простежується повна зміна її світогляду і фактично змінюється уявлення члена неформальної молодіжної групи (об'єднання) про себе і навколишнє середовище; 3) члени характеризуються невмотивованою, підвищеною жорстокістю і неконтрольованою агресією; 4) можуть вчиняти кримінальні правопорушення спонтанно або організовано; 5) кількісний склад членів може нараховувати від кількох осіб до тисяч осіб. Деякі неформальні молодіжні групи (об'єднання) можуть мати і транснаціональний характер, а вчинення кримінальних правопорушень має системний, організований характер; 6) більшість членів зловживають алкоголем, наркотичними речовинами, можуть мати інші види залежності, наприклад, ігроманію; 7) зазвичай вони не навчаються і не працюють, тобто мають низький рівень доходів і низький рівень інтелекту, хоча існують і винятки; 8) правопорушення можуть вчинятися з корисливих мотивів, із хуліганських міркувань, а також на підставі екстремістського світогляду, на ґрунті расової, національної, мовної, релігійної ворожнечі; 9) можуть мати спільні особливості мовлення (сленг), одягу, зовнішнього вигляду (зачіска, макіяж, татуйування і т. ін.) або залишати на місці вчинення кримінального правопорушення певні «ритуальні» чи «обрядові» знаки. Спосіб вчинення злочинів проти життя і здоров'я особи членами неформальних молодіжних груп (об'єднань) як явище об'єктивної дійсності має системну закономірність щодо підготовки (готування) вчинення та приховування слідів, а також застосування відповідних знарядь вчинення злочинів та має таку детермінацію: по-перше, особистістю суб'єкта вчинення кримінального правопорушення, тобто злочинцем-неформалом (14-35 р.); по-друге, мотивом, яким може бути корисливий, хуліганський, на ґрунті расової, національної, мовної, релігійної ворожнечі та ін.; по-третє, видом правопорушення, у досліджуваній проблематиці – це кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи, передбачені ст.ст. 115, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 135, 136 розділу II частини Особливої Кримінального кодексу України. Аргументовано необхідність розрізняти правові категорії «обстановка злочину (кримінального правопорушення)» та «обстановка вчинення злочину (кримінального правопорушення)» та їх співвідношення як цілого та частини, які перебувають у системному зв'язку, впливають на висування версій та хід слідства. Під «обстановкою злочину (кримінального правопорушення)» пропонується розуміти органічну єдність взаємопов'язаних основних та факультативних елементів об'єктивної реальності, які визначають типові обставини на різних стадіях і релевантні окремим видам злочинів (кримінальних правопорушень). Водночас до структури обстановки злочинів варто включати основні та факультативні елементи, до основних (базових, обов'язкових) слід відносити місце і час, обстановку, а до факультативних – речовинні, природно-кліматичні, виробничо-побутові, соціально-психологічні та інші фактори, які мають релевантне криміналістичне значення для окремих видів злочинів. Під обстановкою вчинення злочину (кримінального правопорушення) пропонується розуміти системну єдність геопросторових та темпоральних умов вчинення злочину (кримінального правопорушення), типову для окремих видів.

2. The dissertation is devoted to the theoretical generalization and practical solution of the scientific task of developing the foundations of the methodology for investigating crimes against the life and health of a person committed by members of informal youth groups (associations). Based on a systematic analysis, a forensic characterization of crimes against the life and health of a person committed by members of youth informal groups (associations) is provided. It has been established that for a detailed characterization of the personality of a young informal criminal, the following components should be taken into account: 1) demographic (age, gender, marital status, health status, etc.); 2) moral and ethical (value orientations, ethnic identity, level of intelligence, worldview); 3) psychological (psycho-emotional state, system of ideas about one's own personality, autostigmatization, ability to adapt); 4) mental (state of mind, heredity); 5) socio-economic (labor (educational) activity, economic security,

family relations). It has been proven that information about the forensically significant personality traits of an informal criminal is of great importance for increasing the efficiency of detecting, investigating and solving crimes committed by members of informal youth criminal groups (associations). In this context, a number of characteristic features inherent in members of informal youth groups (associations) are of great importance: 1) they create their own system of values and ideology, different from that customary in society, which is characterized by nihilism, conflict, and denial of generally accepted ethical, cultural, moral, and legal norms in society; 2) when a person is involved in an informal association, a complete change in his or her worldview is observed and the member of the informal youth group (association)'s perception of himself or herself and the environment actually changes; 3) members are characterized by unmotivated, increased cruelty and uncontrolled aggression; 4) they may commit criminal offenses spontaneously or in an organized manner; 5) the number of members can range from a few to thousands of people. Some informal youth groups (associations) can be transnational in nature, and the commission of criminal offenses is systematic, organized; 6) most members abuse alcohol, drugs, and may have other types of addiction, such as gambling; 7) they usually do not study or work, that is, they have a low income and a low level of intelligence, although there are exceptions; 8) offenses can be committed for selfish motives, for hooligan reasons, as well as on the basis of an extremist worldview, on the basis of racial, national, linguistic, or religious hatred; 9) may have common features of speech (slang), clothing, appearance (hairstyle, makeup, tattoos, etc.) or leave certain "ritual" or "ceremonial" signs at the scene of the criminal offense. The method of committing crimes against the life and health of a person by members of informal youth groups (associations) as a phenomenon of objective reality has a systemic pattern regarding the preparation (preparation) of the commission and concealment of traces, as well as the use of appropriate instruments of committing crimes and has the following determination: firstly, the personality of the subject of the criminal offense, that is, an informal criminal (14-35 years old); secondly, the motive, which can be selfish, hooligan, based on racial, national, linguistic, religious hatred, etc.; thirdly, the type of offense, in the studied issue, is criminal offenses against the life and health of a person, provided for in Articles 115, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 135, 136 of Section II of Part II of the Special Criminal Code of Ukraine. The need to distinguish between the legal categories of "circumstances of a crime (criminal offense)" and "circumstances of committing a crime (criminal offense)" and their relationship as a whole and parts, which are in a systemic connection, influence the development of versions and the course of the investigation, is argued. The term "crime (criminal offense) circumstances" is proposed to mean the organic unity of interconnected basic and optional elements of objective reality that determine typical circumstances at different stages and are relevant to certain types of crimes (criminal offenses). At the same time, the structure of the crime situation should include basic and optional elements. The basic (basic, mandatory) elements include place and time, situation, and the optional elements include material, natural and climatic, industrial and household, socio-psychological and other factors that have relevant forensic significance for certain types of crimes. The circumstances of committing a crime (criminal offense) are proposed to be understood as the systemic unity of geospatial and temporal conditions of committing a crime (criminal offense), typical for certain types.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Щербина С.О. Характеристика особи злочинця – члена молодіжної неформальної групи (об'єднання). Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №12. С. 450-453.
- Щербина С.О. Особливості обстановки злочинів проти життя та здоров'я особи, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань). Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Випуск 85. Ч.4. С. 168-172
- Щербина С.О. Обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні злочинів проти життя та здоров'я особи, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань). Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Випуск 86. Ч. 5 С. 147-151
- Щербина С.О. Огляд місця події при розслідуванні злочинів проти життя та здоров'я особи, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань). Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 2. С. 1089-1092.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ларкін Михайло Олександрович

2. Mykhailo O. Larkin

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4676-460X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дараган Валерій Валерійович

2. Valerii V. Darahan

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кириченко Олег Вікторович
2. Oleh V. Kyrychenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2046-9522

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вищий навчальний приватний заклад "Дніпровський гуманітарний університет"

Код за ЄДРПОУ: 32495593

Місцезнаходження: вул. Василя Сліпака, 35 А, Дніпро, Дніпровський р-н., 49033, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пирожкова Юлія Володимирівна
2. Yuliia V. Pyrozhkova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4644-6270

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельковський Олександр Вікторович

2. Oleksandr V. Melkovskyi

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8916-5343

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Верлос Наталя Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Верлос Наталя Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Дребезов Денис Олегович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

